

Preklikáváním mezi tlačítka v horní části obrázku je možné porovnat výsledek školy s průměrem kraje (*geografisk*) nebo s výsledky jiných škol (*annen skole*). V druhém řádku je možné zvolit zobrazení podle ročníků (*trinn*) nebo souhrnné zobrazení výsledků pouze v posledním školním roce (*enkel visning*). Výběrem ve světle modrých rámečcích může uživatel přesněji specifikovat skupinu žáků, např. vybrat pouze žáky konkrétního ročníku nebo konkrétního vzdělávacího oboru.

6.4 Závěr

Řada zemí sdílí přesvědčení, že hodnocení kvality škol pouze na základě dosažených výsledků je z principu nespravedlivé, protože výsledky škol jsou do značné míry ovlivněny faktory, které škola nemůže měnit, především složením žáků. Ve snaze o spravedlivější hodnocení škol se tyto země snaží oddělit vliv vnějších faktorů od vzdělávacího přínosu školy pomocí statistických modelů, které umožňují odhadnout, jakého výsledku by měla škola při daném složení žáků dosáhnout. Školy, které mají lepší než očekávané výsledky, lze považovat za efektivní, zatímco školy, které nenaplnují očekávání, by měly usilovat o zlepšení, i kdyby jejich absolutní výsledky byly dobré. V této kapitole jsme představili několik konkrétních modelů používaných k odhadování očekávaného výsledku. S rostoucí dostupností dat o výsledcích žáků v různých bodech vzdělávací dráhy se dává stále větší přednost modelům přidané hodnoty, které odhadují očekávaný výsledek žáků především z jejich předchozích školních výsledků. Tyto modely jsou rovněž doporučovány v odborné literatuře (OECD, 2008; Lenkeit, 2013). Existují však i úspěšné aplikace modelů (např. v Austrálii), které odhadují očekávaný výsledek ze socioekonomického zázemí, znalosti jazyka výuky a dalších charakteristik žáků, u nichž bylo prokázáno, že mají vliv na výsledky vzdělávání.

Ve sledovaných zemích byla patrná snaha o průběžné zlepšování modelů a zpřesňování výpočtu odhadovaného výsledku. Značný pokrok učinila například Francie, která od jednoduchého modelu založeného na kombinaci čtyř kategorií povolání otce a tří kategorií věku žáků dospěla k víceúrovňovému regresnímu modelu kontrolujícím řadu proměnných včetně předchozích výsledků a souhrnného indexu sociálního statusu. Je však třeba přiznat, že tento vývoj trval více než 20 let a metodika výpočtu přidané hodnoty může být pro veřejnost poměrně komplikovaná, zvláště vezme-li se v úvahu, že se počítají tři různé přidané hodnoty, které se dále liší podle typu školy. Naopak Anglie se po letech experimentování s různými variantami modelů vrátila k původní metodice výpočtu, která umožňuje srovnávat srovnatelné žáky, ale zároveň může být lépe srozumitelná než sofistikované statistické modely.

K větší srozumitelnosti metody výpočtu přidané hodnoty přispívají informační materiály, které vysvětlují podstatu metody, aniž by zabíhaly do technických podrobností. Takové materiály pravidelně publikují například Anglie nebo Francie, a to včetně ilustračních příkladů výpočtů. Jiné země, například Austrálie nebo Norsko, dávají přednost vysvětlujícím poznámkám přímo ve výstupech s reálnými výsledky škol. Zajímavé je také srovnání podoby výstupů v různých zemích. V dnešní době je hlavním zdrojem informací o školách internet. Austrálie, Anglie a Norsko vytvořily online platformy pro porovnávání škol, které mají uživatelsky příznivé rozhraní, v němž je možné vybrat školu, zobrazit její výsledky a porovnat s jinými školami. Prezentované výsledky jsou přehledné a obsahují konfidenční intervaly umožňující posoudit statistickou významnost naměřených rozdílů. Aplikace pro porovnávání škol ve Francii a Švédsku mají výrazně nižší grafickou úroveň a generují jen jednoduché výstupy bez konfidenčních intervalů. Všechny představené země umožňují sledovat vývoj výsledků škol v čase, pouze australský stát Victoria však počítá průměry za několikaleté období, které jsou odborníky považovány za spolehlivější měřítko kvality školy než měření z jednotlivých let (OECD, 2008).

